

TORONTÁI

VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása: Pestvárosnál 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek: Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasabos petitos első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal: Plett Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Az árvíz megyénkben.

Még mindig az élet és halál harcát küzdjük.

Naponta új hírek, új csapások és veszedelmekről értesülünk, midőn e sorokat írjuk aggályunk nem lett csekélyebb mint volt: az igaz, hogy néha-néha egy-egy hüvelyknyi apadás egész örömet okozott közöttünk.

Az árvíz, e retentő romboló elem a mai nappal sem lett szelidebb, sőt haragja növekedett, a mennyiben Franyóvna a töltést mozgásba hozta, s ha Tabakovits kormánybiztos és a vészbizottság emberfeletti erélyt és munkát nem visz véghez, a két község már azóta szintén a voltak közé lenne számítandó.

A Tisza még mindig árad: ha apadást jeleznek is, az csak néhány óráig tart, és az is csak esetben, ha a víz valahol a töltést elszakítja, mint pár nappal ezelőtt Csurognál.

A Tisza partján lakó helységek és városok lakóinak sorsuk nagyon hasonlít a siralom házi elítelt szomorú óráihoz: minden pillanatban várják a halált...

Szeretett főispán s kormánybiztosunk Hertelendy József ő méltósága már napok óta jár a vész színelhelyein, buzditva és lelkesítve a csüggedőket és fáradtakat. — Intézkedő és lelkesítő szavainak van is hatása, mert ki áll mindenki, ki csak ást, kapát és lapátot bír, a fenyegetett, a megtámadott és veszélyeztetett örállomásokra, melyeket újabb és újabb pihent ellenséges seregek támadnak, ostromolnak nyargaló hullámok, mindenik reá vetvén magát a partra, mindenik örízzenen részt kérésvén, melyen az utána jövőeknek utat keressen.

Három hét óta tart a veszedelem táncza. Tarras, Kumánd még mindig állanak védgátjaikkal. Török-Kanizsa, Padé, Szóregyh, Tisza-Szent-Miklós még mindig tartja magát, szóval: csodát és emberfeletti munkát végeztek embereink, s el lehet méltán mondani, hogy ami megmenthető volt, — azt meg is mentették.

A megye közigazgatási tisztviselői közül Tabakovits Gusztáv főjegyző

mint ő méltóságának a kormánybiztosnak helyettese, méltán elismerést érdemelt ki, s vele a megye szolgabírái, mérnökei, a csendőrség kapitánya hozzátartozóikkal méltán megérdemelték, hogy a megye jövő közgyűlése nekik fáradhatatlan odaadással vitt vezénylő munkájokért jegyzőkönyvileg köszönetet szavazzon.

De nem is lehet a másképp; mert a hol a megye kormányzó főispánja elől megy a jó példával mindenben. — ott a lelkesedés és érdekeltséggel párosult szorgalom, a kivitelben el nem maradhat.

Adélmagyarországi árvizek okai s az eszközök azoktól jövőre menekülni.

A Tisza-vidék jelenlegi elárasztását Vilóvói Stefanovics János lovag a következő érdekes módon adja elő.

Hogy a Tisza-vidék melyedéseit — úgy mond — az imént bekövetkezett katastropha fenyegeti s a Tisza-szabályozás utóbbi műveletei által a veszély mintegy állandósított, azt én már egy a bécsi cs. kir. földrajzi társulatnál 1874. április 28-án tartott értekezésben előre megmondottam. (V. ö.: „Die Entsumpfung der Niederungen der Theiss und des Banats. Wien 1874. Com. K. Gerolds Sohn.“) Legyen szabad nekem, — folytassa — mint ama értekezés szerzőjének, utoljára is figyelmeztelnem a dolgok állására, miután régebbi jóslataim majdnem szóra szóra teljesedésbe mentek a Tisza és Duna vidékein.

Munkám 18. és 19. lapjain ezeket mondom: „Hogy a Tisza- és Duna-vidék melyedései lakóink zavara még jobban növeltessek, hogy megsemmisítésük mintegy decretáltassék, újabb időben két dolgot vitetett végbe: a Tisza-szabályozás neve alatt a Tiszát egyenes vonalra nyújtották ki, de úgy ám, hogy a mindkét partját, árter reserválása nélkül töltésekbe hányták fel, elvették a folyótól eddigi természet-szerű reservoirjait a réteket. felszították ezeket öblözetekre s ezeket szántóföldekké alakították; a másik dolog: a Dunát megfoszták a Tisza beszakadásánál egy 80,000 holdnyi réterülettel, melyben magas vizállások alkalmával 128 millió négyzetföldi vízmennyiség néha heteken át várakozhatott, míg a Duna a plocsa és kazáni sziklaszorokon lefolyt, — s e réterületen most falvakat telepítettek meg. Vajjon a Tisza és a Duna csupa paj-

zánkodásból képeztek-e maguknak évezredek keresztláma nagy reservoárokat, a réteket, melyeket majdnem évről-évre elömlésztettek?!

Ami a tengernek a laguna, a havasok palatkjának a torrens, az a Tiszának és Dunának a rétség! Magas vizállással hol találjon vajjon a magas töltések közé szorított Tisza vízmennyisége lefolyást? A felelet közel fekszik ugyan, de nem nagyon vigasztaló. Vissza fog hatolni, minthogy a mellékfolyók szaját bedugni nem lehet s azok lejtőin s lapályain gyönyörű meyeidések s beláthatlan mocsarak találhatók, vissza fog hatolni a mellékfolyókba, vissza fogja torlani azok vizét s hátulról fogja a rónákat előzölneni; elmegy majd a víz vendégnek oly vidékekre is, melyek előtt a folyóvíz egyáltalán s különösen a vizáradások ismeretlen dolgok. Behatol majd hátulról, vagy töltés-szakítások által, miután a magas viztorlás a Tisza-menti helységeket is elpusztítandja, az ujonnan kiesztelt összes vízüblözetekbe s tönkre teszi majd ott a veteményeket.

A mai tudósítások ime szösz szerint így hangzanak.

Munkám 28. lapján szólottam az eszközökről e bajkon segétemi.

„Mindenekelőtt el kell távolítani a Duna-rétekből az új telepítvényeket s ezen reservoárokat vissza kell adni a folyamoknak.”

A 29. lapon: A Tiszának is visszaadandók az ő rétejei, míg a lecsapolási nagy esatorna el nem készül s Plocsa és Kazánál a Duna-szoros ki nem bővítették. Akkor, s csak akkor lehet majd az ártereket művelés alá fogni.”

Stefanovics úr értekezése továbbá újmutatásokkal vonatkozik az iszapolásokra, a melynek mindenütt előállnak ott, hol a magas víz árjai hosszabb időn át veszteltek. — Ezuttal példaul tudjuk, hogy a budapesti Margitszigetet 3 lábnyi iszapréteg fedi, hogy a fővárosi Duná-quain nem tudnak mit kezdeni a rengeteg sok iszappal. Ez ülledek iszap, mely ezelőtt leginkább a Tisza rétejeiben rakodott le, ezentul gyorsan fogja betemetni a magas töltések közé szorított keskeny Tisza-medert. S így be kellend egykor következnie az időnek, midőn a Tisza-meder magasabb lesz az ujonnan képezett öblözeteknél s a Tisza mentén fekvő városok utzáinak. Sőt mi több, az ekként felemelkedő Tiszának nem is lesz többé lefolyása a Dunába, a minthogy jelenlegi esése is Tokaj és Szegeid közét egy osztr. mértföldnyi mederterületen, nem több 10 hüvelyknél, Szegeidől le egész a Dunáig pedig csak 9 1/2 hüvelyk. T. Z.

Deák Ferenczről

egy tanuló- és 1848-49. évi képviselőtársa. (Eredeti közlemény.) (Folytatás.)

Ez volt Deák Ferencz mint jogtanuló az iskolában, ezenkívül jellemezve őt, előre meg kell jegyezni, hogy Deák 16-18 éves korában testalkatilag épen úgy ki volt fejlődve mint én 18-20 éves koromban, pedig én sem voltam elmaradott, és az ő bajusa épen úgy pelyhedzett mint az enyim jött a két év végével, engem fél fejfel meghaladott; sem borivo, sem dohányos nem volt (szivarozni még akkor nem volt szokás Győrben, még Pesten is legelőször 1822-ben láttam) de tanczos sem volt, noha akkor Győrben az akadémiai tanulók a házi balokban annyira kaposok voltak, hogy a katonatisztek is háttérbe szorították. Az ilyen Szalontáczosok a tanulók között Schiffercompánia neve alatt voltak ismeretesek, mert az akkori divat szerint egy 6-7 gallerú ujas sarga köpönyvet felöltve viseltek, mely köpönyvet Schiffernek neveztek; akkor a köpönyvet szolgált felső öltönyül mindenkinél, az úgynevezett oberrokk (felsőöltöny) csak későbbi találmány, aki Schiffer nem hordozott, hordozott más közönséges köpönyvet, de minden jogász a köpönyvet alatt német (francia) szabású felöltőt, de leginkább frakkot, mellényt és pantalon, a fejen cylindert s a lábán tompa csizmát viselt, a sarkantyúnak, hire sem volt. Deák tanczos meglehet már csak azért sem volt, mert a szép nemnek, — mint alább látni fogjuk épen nem hódolt, mert a testi gyakorlatokat nem kedvelte, legfeljebb a kényelmes sétát. Meglehet, hogy ha ő mozgékonyabb életet visel helyes testalkata és felette mérsékelt életmódja mellett a szív- (vérbaj) soha sem éri őt, mely őt közönlünk magas korban ugyan, de mégis korán ragadta el.

Deák az iskolán kívül is mindég társaságot kereset kívált olyant ahol vitakozhatott. Ezért volt neki a magánélet unalmas az ő szalásán, és ezért időzött az iskolán kívül mindég nálam: a honnan télen a sarga kávéházba, nyáron pedig a mezőre jártunk iskolatársainkat felkeresni, a kikkel disputálva mulathattunk; Deákkal viszont örömet vitakozott mindenki aki csak tanulni akart, mert az ő vitája mindég tanulságos volt, és soha sem sértő, — többször hangoztatta: miként — „ha menyországba jutna is, és ott azt mondanák neki, hogy ő nem magyar és nem katolikus, — onnét is kijönne” anélkül, hogy valaki ezt nemzetiségére vagy vallására, ha ez Deákéól különböző volt, célzolt volna tekintete volna, annyira meg volt kiki arról győződve hogy Deák sérteni nem akar és nem tud. Megeget pedig néha az is, hogy társaságot keresve, betévedtünk olyan helyre is, ahol iskolatársaink boroztak, és

TÁRGYAZA

Részletek Nagy-Beeskerek történetéből.

(Folytatás.)

A hazafias barát-bibornok ilyformán ugyan-csak szívén viselte Beeskerek sorsát, azon Beeskerekét, melynek elvesztését hosszú ideig neki tulajdoníták a sykophanták. Ha nem sikerült a város megmentése, azt nem lehet erélynek, akaratának, buzgalmának róvására írni; a végezt könyvében másként volt határozva. Mindenesetre jól esik tudnunk, hogy Beeskerek iránti szorgoskodása annyira komoly volt, hogy nem mulasztotta el annak megmentését Ferdinándnál is egyre sürgetni. Hogy Beeskereket megmentse, ismét és ismét kérte a királyt, hívni egybe az országgyűlést, mely egyedül határozhatna czélszerűleg. Sokat remélvén aztán a személyes találkozástól, melynek alkalmából leginkább hathatna az okok és érvek előadásával a király tetterejére, esdve kért tőle megjelenhetési engedélyt. — A tör azonban, melylyel a rendkívüli férfit a kaján-ság, feltékenység és félreértés orozva földre teríté, megakadályozá mindenképen a hazafias terv végrehajtását. Frater György meggyilkoltatván, hosszú időre teljesen bevonult Beeskerekébe.

Beallott a török uralom gyászos korszaka következményeinek összes bajai, szerencsétlenségeivel. Miután a török még a megyék határszéleit is letörtölte alföldünk térképéről, persze hogy Torontált sem fedezhetni fel többé ez idő szerint a török mappán. Egészen más politikai felosztás fogantatottván, Beeskerek hovátartozása szintén változott. A török ugyanis az elfoglalt várakról vevén a nevezetet, hazánk hódolt részeit az e nevezetekkel megjelölt kerületekre osztotta, és az új felosztásban Beeskereknek is jutott egy időre különleges központosító szerepe. A beeskerekéi

szandzsák a nevezett kerületek egyikét képezte, melynek adminisztratív centrumává maga Beeskerek lett; csakhogy ily minőségben is némi alakulatlan ment az át, amennyiben t. i. az eleinte, mint általában a török birodalom felosztásának modorában széttagolt ország összes szandzsákjai, a budai beglerbég vezérsege alatt állott, későbbben pedig, miután Magyarországon Temesvár elfoglalásával új beglerbégesség keletkezett, megszűnt a budai parancsnokság alá tartozni, a temesváriának rendeltetvén alá. Városunk ezáltal közigazgatási tekintetben szűkebb karikába jutván, inkább volt az igazgató egységek „hivatalos fosztogatásának” kitéve.

Emellett a belkormányzati új alakulatra nézve sem vagyunk tájékozatlanok. A szandzsákok mindegyikének külön bégje, külön muftija, külön kádija s külön kesedárja lévén, nyilván való, hogy Beeskerek szintén volt székhelye egy bégnek, ki a szandzsák feletti katonai parancsnokságot viselte; egy muftinak, ki mint fontos politikai és törvénykezési tényező, a törvények, jog- és birtokpercek, örökösödési ügyek minden nemében, szóval az összes casustikában fethvájával, vagyis véleményével uralkodott a lelkiismeret felett; egy kádinak, ki mint a mindennemű polgári büntető és egyházi perügyekben döntő ítélszék legfontosabb végrehajtó tagja, a kormánytól függetlenül gyakorolta az igazságszolgáltatást; egy kesedárnak, ki a tizedet és adót beszedve, azt az ejalet központjában székelő chasinedárnak szolgáltatta be.

Ily formán tehát a török tiszti elem és rendszer alkalmazása következtében éles ellentétv lett Beeskerek politikai és közigazgatási physiognomiája, ám anélkül mégis, hogy állítani mernők, miszerint a magyar községi élet, hatóság és belkormányzat minden jelensége elveszett legyen. Tudván ugyanis, hogy a kádi mellett megfért a nemzeti törvényszék is; pasa és bég mellett egy másik karhatalmi és kormányzati közeg is: még mindig a lehetőség körében fekszik annak kimutatása, hogy

Beeskereken szintén csakugy megmaradt e szomorú korszak folytán is a magyar esküdt s bíró, amint az megmaradt volt Budán, Simontornyán, Szegeiden, Temesvárott és sok egyéb helyt.

A népesedési tekintetben constatlalt változás a számi statisztikánál ha nem fontosabb, de bizonyára nem érdekeltenebb történeli ismerethez juttat. Ugyanis ha tekintetbe vesszük azon criterionokat, melyeket a török kor klasszikus tanulmányozója, Salamon Ferencz, egyes jelenségek megítélésére alapos tanulmányok segítségével vívmányozott, akkor bizvást következtethetünk Beeskerek birtoki jellegére is olyformán, hogy az nem képezett volt szultáni birtokot, vagyis a császári kincstárt gyarapító birtokforrást. Mert tudnunk kell, hogy a városok és falvak általános pusztulása mellett számos alföldi város épen a török korszak tartamában gyarapodott népességi és birtokviszonyaiban, ha még úgy fizették is mindazon adókat, melyek a szpahik birtokaira rovatlak, a tizedet, vagy helyette pénzül a summaadót, a kapupénzt, a császár adóját, a számnélküli ajándékokkal. Oka e különös jelenségnek az volt, hogy e városok lakói nem valának egy-egy földesur személyes jobbágjai; császári városok voltak, melyekben az adózsarlas nem fajulhatott el azon mérvben, mint a hűbéres falukon. Csaknem azon mérvben, melyben a szomszéd falvak s városok pusztultak, nőttek meg a török kamara városai és minthogy Beeskereken épen az ellenkező történt, napról napra mindinkább silányulván, oly annyira, hogy végre csak mint részbenlakott helység került vissza: azért biztos a következtetés, miszerint e város török hűbér volt, egyes magán földesurak egyéni kincsszomja és vesztegetési szenvedélye ki-méltelen körmei közt, minek mintegy egyenes bizonyítékadat abban gondoljuk birni, hogy Beeskerek Mohamed Sokollinak jámbor alapítványai közé tartozott.

Megfosztatva lakosságának egy nagy részé-

től, magától állott be a munkaerő apadása következtében az ipar és közlekedési, társadalmi és közigazgatási viszonyokban a benítő visszahatas. A török a belakás alatt nem hogy újat épített volna, nem hogy helyreállította volna az előbbi ostromok rombolásait, hanem pusztulni engedte meg az épségben maradt épületeket is. A török maga mecseteken és furdőkön kívül mitsem épített, miután nem volt megadva neki felülről az ostromlata marandandó munkálatokra. Sülyedt tehát Beeskerek architektúrai tekintetben is. Az új foglaltó összes tevékenysége csak néhány keleti modorban épült furdőre szorított, de e helyett elhanyagolta aztán meg magát a híres várat is, melynek pedik birhatasa után annyira vágyódott volt. Nem ignoráljuk ugyan azt, hogy egyik parancsnoka egy ízben mégis némi gondjaiban részesítette azt, de viszont azt sem hagyhatjuk felemlítetlenül, hogy maguk a török források tanuságtétele szerint a XVI. század végén már elpusztult az. És épen Beeskerek e hanyatlásában kereshetjük mi annak magyarázatát, hogy a XVI. század végén s a XVII. elején e város nem kerül elő mint szandzsáki központ.

Ami e korszak vallásviszonyait illeti, tagadhatatlan, hogy azok első sorban a népesedési conjuncturától voltak feltételezve. A nemzetiséget megsemmisítő mohamedanizmus csak a Korán, az ő bibliája hivallása által csinálhatott propagandát, de minthogy neki ily propagandája Magyarországon nem volt, sőt sok részben maguk a törvények által is gátoltatott: kétségtelen, hogy a keresztény hívek statisztikai megfoggyása a népesség megfoggyásának s nem a renegatio nevelkedésének volt eredménye. A török inkább masképen járult a katholicizmus sülyedésének siettetéséhez. Ahol ő belakott, elvette a templomokat, dschamidokká vagy medschidokká alakítván át azokat; ahol meghagyta mégis, ott eltiltotta a harangozást, az isteni tisztelet fenhangoni szolgáztatását, a nyilvános processiókat, a kereszt körülhordatását. (Folytatása következik.)

Deák Ferencz annélkül hogy valaha csak egy csep italt is megkóstolt volna, ilyenkor is legjobban mulatott, sokszor éjjelen túl is megmaradva a társaságban, ha én ott ragadtam. Deák csak egyben volt külön, — abban, hogy reá nézve a szépnem, úgyszólván nem létezett. Sokszor megesett, hogy mi szokás szerint karofogva az utcánzán menve szép nővel találkozunk és ő is meglátta, én figyelmeztetem rá, de ő erre soha sem hallgatott, és soha sem nézett a nőre. Én a ki a regényolvasásban nagy kedvettem lettem, és szerettem volna hogy ezen izléseimben ő is osztozzék, hűbába dícsértem egyik vagy másik regényt, Deák rá sem hallgatott. Így a bor és szerelem nem lelkesített őt, a költészetet sem rajongott. Sokszor emlegettem neki, hogy Szerdahelyi Józsi (utóbb a nemzeti színház jeles, a maga szakmájában mai napig is tán legjelesebb tagja) a filozófiában tanuló társam még az iskolába is studium helyét „Hyntit“ hozta magával a zsebében és olvasta, ha előhozta neki, hogy öreg Dugonits Andrást Szegeden sokszor láttam, ha Benedek tétit Horvát Endre verseiből az 1817 évi „tudományos gyűjtemény“ — után az ő kedves:

„Oh nemzetem átka irigység
A megdült magyarom meddig fog lenni hatalmad?“

nagy bán elszavalta, a mi gyakran megtörtént, Deák legfeljebb azzal felelt, hogy ő neki Virág Benedek tetszik, és Dugonitsot csak magyar matheza után ismeri; ellenben midőn azt hallotta tőlem, hogy Katona István élete utolsó évében 1811-ben ismertem Kalocsán, mindannyiszor oda nyilatkozott, hogy ezen szerencsém irigyi. Még a színészetnek is csak annyiban volt barátja, a mennyiben a szindarabok nagy tetteket és erényeket tartalmaztak, s azért Bretyenszky Adalbert a matheza tanára által a szegény tanuló segélyalapja javára rendezett mükedvelői három szindarabban is Luczenbacherral, Balossóval, Jakabb Mihállyal, Benedekkel, vellem s a többi közreműködött, — ezen darabok voltak, a „Szökővény“, „Kemény Simon“ és az épen e czélra theti Horvath Endre által szerzett „Győr visszavétele a törököktől“ melyeket mi fennevezett académiái tanulók, de nőszemélyzet nélkül adtuk elő a nyilvános színpadon; mely alkalommal Deák is tetszést aratott. Deák a nevezett Bretyenszky tanár igazgatása alatt álló segélyzést egyetl üléseiben is igen szorgalmas és pontos részt vett, öröme lévén a jótékony. Jelenlétemben utasította egyszer csizmadiját, hogy egy bizonyos szegény tanulókat, az ő számlájára varjon csizmát. Takarékoságát illetőleg mondhatom, hogy sohasem fittogatott pénzt, és sohasem látam, hogy valaha valamire hűbába költött volna, ruhája azonban mindig feleslegesen volt, de úgy, hogy ő minden darabot addig viselt, még csak viselhetett, szerelvének a megszokott kényelmes öltözetet.

(Folytatása következik)

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Gyűlvész, márczius 31-én.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Találom mondja az e lapok márczius 25-ki számában megjelent. „Az árvíz meggyékben“ czimú tudósítás írója, midőn felsőhajt hogy „Elborult az ember lelke midőn a megyénket ért vízkárok végtelen során végig gondol.“ Ennyi balszerencse és pusztító vész között csak az szolgál még megnyugtásunkra, hogy valamint a magas kormány, úgy megyénk kormányzata is a leggyorsabb legfeljelőbb intézkedések által törekednek e rémitő nyomorúságot enyhíteni. Jól esik lelkünknek a czikben megnevezett derék férfiaknak önfeladással párosult czélszerű tevékenységéről hirt vehetni, kik a vész közepette a lehetőségig mindent megtettek.

Mi itt a Temes és Bega vidékén szintén érzékeny károkat szenvedünk a több helyen kiömlött vizektől, de ezeket hasonlítva a Dunai öblözetek iszonyu szerencsétlenségéhez még elviselhetőnek mondhatjuk. Vidékünket legnagyobb veszélytel fenyegette a keresztúri pusztán történt Temes töltésszakadás melyen a roppant erővel kidúldott víztömeg, alig fél nap alatt Módos város falaitól Főenyig s közel Rudnaig tengerré változtatta az egész vidéket, melynek közepén Lászlófalva egy kis szigetnek oázisként lebegett a végtelennel látzó víztövek felett. Öszinte örömmel kell itt feljegyznem, hogy a mint a töltésszakadásról rémhirt, Szerelmi A. a Temestöltesek felügyeletével megbízott társulati biztos, s uradalmi tisztartó a közeli községekkel tudatta: Rudna, Gyűlvész és Főeny népsége, be sem várva a később érkezett szolgabírói rendeletet, azonnal seregeseen kisetett a vész helyére, s így sikerült is a Rudna, Gyűlvész, Ivánda, Janosföld és Főeny községeket elborított fenyegető hullámokat kitartó erélyes munka által a tovább terjedéstől vissza tartani.

Sok aggály kifejezésére adtak alkalmat a csak mult nyáron sőt öszszel elkészült Temestöltesek, és igen kevesen voltak arról meggyőződve hogy ezen új töltések az első nagyobb árvíz alkalmával sőt nem fognak málnani. De töltéseink kiállottak a tüzpórátt vagy is a vízpórátt, és most számos községek lakói kik eddig csaknem évenként el lettek árasztva, áldva tekintenek azon nemes férfiak felé, kiknek erélyes a nagy nehézségeket leküzdeni tudó kitartó tevékenysége, a Temes-Begavölgyi szab. társulatot, nem csak megalakítani, de lángszó-mével a szabályozás óriás mérvű kivételét is, ily gyorsan eszközöskébe venni tudták. A működés meg nincs bevégezve, még sok tenni és még sok javítani való is van: de az egész művelleten meglátás a biztos műszaki számításra alapított rendszeres eljárás, mely kell hogy a közönség bizalmát felkeltse, mert a

szerecsellen Keresztúri töltésszakadás sem következett volna be, ha a belvíz lecsapolási vascsövek lerakásával, az illető munka valószínűleg nagyon is el nem késett volna.

De vissza térve a Duna és Tisza elárasztott öblözetek szerencsétlen lakóira, önkénytelenül azon eszmének kell kifejezést adnunk, hogy, lehetséges-e, tanácsos és hasznos-e ezen most elpusztult öblözeteket és községeket a kulturának a jövedelmezőségnek a jövőre nézve, ismét vissza adni? azzal hogy azok ily katastrofa eshetőségeitől a jövőre nézve megmentve legyenek. Ezen kérdésre határozottan igennel kell felelnem.

Tekintve viszont a hasznoságot a jövedelmezőséget: Vissza plantva ezen öblözeteket csak a legújabb időkben, alig néhány évekre terjedő, meglepetésére, bámúlattal fogjuk észlelni, mily Amerikai rohamossággal vergődtek annak csupa szegény napszámosokból összereseglett lakói hangya szorgalmu működés mellett ugyan, a vagyonság azon fokára, melyet sok több mint száz év óta fennálló községeink méltán megirigyelhetnek. — A több mint méter mélységgel bíró televény humus, több ezer évek óta igazi szűz föld húszoros maggal fizetvén bőséggel a bőség a szomszédos Duna és Tisza hajozás mellett virágzó kereskedést idézett elő, — értékes magányépületek sőt domesztromi templomok keletkeztek — mindannyi a jólétnék jövedelmezőségnek biztos tanujai. Megérdemli tehát e vidék hogy áldozatokkal is, azt ismét vissza adjuk a hazának, a kulturának.

Tekintve továbbá a biztosíthatas lehetőségek voltát. A befolyt hivatalos jelentésekből kitűnik, hogy az eddig fennállott védtöltések általában kellő magasságnak, és hogy azok a nagy terjedelmű víztöveknek szél által felkorbácsolt hullámveréseit ki állni nem képesek. — Következésképp ha e védtöltéseket kellő magasságra kiépítjük, és képesek vagyunk azokat a hatalmas szélverte hullámcsapások ellen is biztosítani, meg vannak mentve az öblözetek is. A védtöltéseknek kellő magasságra való emelése aránylag csekélynek mondható költséggel megvalósítható; de annál nagyobb költséggel fog kerülni a meglévő nagyszerű hullámcsapások mellett is biztosítani az öblözeteket a lehető szerencsétlenségétől. Ezen biztosításra nézve nem elegendő a vízfelőlő elötereit a töltéseknek, fűzrekettye és egyebekkel befalítani melyek a hullámok maró erejénél némely szinten megtörnek: itt más mód nem létezik, mint a költséges ugyan, de tökéletes biztonságot nyújtó kettős töltés felállítás, mely vízepítészeti nagy mestereinknél Hollandiában a tengerhullámok betörésére ellen ily szerencsésen alkalmaztatott. — Épitendő ugyan is a jelenlegi töltés mögött attól 47 méternyi távolságban egy második párhuzamos védtöltés, mely minden 200 méter távolságban az előbbi töltéssel egy keresztöltés által összekötöttetésbe hozatik. Ezen rendszer által elérjük hogy azon esetre ha a külső töltés keresztöltészakadna, a víz csak egy ily 47 m. széles és 200 m. hosszú üres tért töltend meg, itt a körülövedezett csekély térséggel víz, töltést rongáló hullámokat nem verhetvén, a belső töltésen szakadást elő nem idézhet, de a keresztöltések az anyag szállításra felhasználván, a külső szakadás is a már most álló vízben könnyen kijavítható.

Legnagyobb szerencsétlenségünk, hogy pénzünk nincsen de ily szép jövővel kecsgető vidék pénz nélkül nem maradhat, nem fog maradni, nekünk Temesszabályozásiaknak sem volt pénzünk s csak államség mellett hittük a munkálatokat megindítani, de teremtettünk. Számításom szerint a jelenlegi kar felmegy egy millió forintra. Háromszoros árvíz több kárt teend, mint a mibe a biztosítási építkezés kerülni fog. Azon szerencsés körülményről fogva, hogy a magas kormány éppen szeretett főispánunkat nevezte ki árvízi kormánybiztosnak, csak is szerencsés és biztos eredménynek nézhetünk elébe.

F.

Homolitz, 1876. april 3.

Méltóságos Hertelendy József kormánybiztos úr! Az országos, hallatlan vízadási csapás és azon hajmeresztő látvány, mint sodorja el az ár egyik telepítvényes községet a másik után; valamint látva, hogy Ivanova lakosai a tenger közepette minden mentőszökő hiányában a folyton roppantul növekedő áradatnak áldozatul eshetnek, engem is, — habár erre hivatal nem valék — feljajdulni és méltóságodhoz távsürgöny menesztésre kényszerít; mely ebbeli bátoroságomért, midőn ezen alkalommal bocsánatért eszedem, nemcsak nem mulasztatom el, sőt kötelességemnek ösmerem az akkori körülmények esetelése mellett önigazolásomra a következőket felsorolni és méltóságod türelmét az előadandók figyelembe vételére kikérni, mert csak ekként reményem — mennyiben neheztelne — engesztelődését elnyerhetni.

Mint tudni méltóztatik, a dunai VII-dik öblöt védő töltés az áradat által helyenkint elsodortatott; eleintén ezen szakadásokon, később pedig a még épésben volt töltésrészek felett oly gyorsasággal hatott a vízár az el-töltéstől földre, hogy a VII-dik öblöt csakhamar teljesen elborította Gyurgyevo köz-séget egyetemben; Ivanova körtöltése is, holott azt vésszel fenyegetett s elszánt lakosok ernyedetlen s kitartó buzgalma védette, mégis nemsokára keresztül szakított, és csakis a magaslatok — melyek a VI-ik öblöt a VII-től különítik — maradtak szárazon.

A föld hullámos fekvésénél fogva — magától érthetőleg — az ár mindenképp a mélyedéseket kereste fel, így a régi községek alatt Sztarcsovától Kubinig terjedő Ponyviznek nevű és esővízből tapálkozó meder — mely a VI-ik öblöt védelmére minden eshetőség ellen

szinte el vala töltéselve — az alólól kapott nyomás által felfelé vette gyors folyását, mely a védtöltést — mely, tűlzás nélkül mondván, a technikai idejekoráni figyelmet kikerülte; mi mint a következmény tanúsítja, felesleges is lett volna, csakhamar elsodorta és túlhágtá, e szerint a VI-ik öblöt száraz földje is perczenkint enyészett s a bériők majorsági épületei kis vártatva viz közé szorultak és Marienfelddel együtt az ár martaékává váltak; az öblöbéli síkvíz tengerré nőtte ki magát az alólól felfelé tuduló viz által, a vésznek koronáját azonban az tette fel, hogy a Pancsova alatti töltés is átszakadt, mert ekkor az alsó viz az áttörési áradattal sok ideig küzdvén a benső áradat oly gyorsasággal emelkedett, hogy míg a Duna vize 8—9 hüvelyknyit nőtt, a benső víz naponta 18—24, sőt több hüvelykiig is emelkedte oly kétségbe eső fordulatot vett, hogy a nép s vagyon megmentéséről — ha az áradat egy véletlen kerekedhető szél kíséretében csak 12 óráig ily mértékben marad — minden mentőszökő hiányában többé szó sem lehetett volna; javszéklésünket még azon körülmény is siettetete, hogy míg az óvatosságot Ivanovai lakosok a vízzel borított faluból menekülendők kocson idejekorán a partokon egész szemközt Homolitzáig vagyis a Ponyvizáig hatoltak, ezen átkelni képesek nem valának, mivel az itt-ott portyázó, de emberiség vagy akár környületről segély nyújtásra egyáltalán nem, csakis busás fizetésért menteni hajlandó csónak tulajdonosok semlegesége rajtuk nem könyörült; így 24—28 óráig a folyton enyésző szárazb helyeken marháikkal együtt időzve szemük előtt látták a menthetlenséget; ezeket azonban később csakis a jószívű emberek áldozatkészsége után öszveszerzett s a csónak tulajdonosnak fizetett öszveg mentette meg a kétségbeesés és talán a vízbefulladásól is. Magában a faluban pedig a nép — szinte minden mentőszökő nélkül — ház, kazal vagy baglya tetőkön valamint egy kukoricza görében — itt mintegy 30 család tartozkodott — keresett ideiglenes menedéket. A házak rövid időközökben nagy robajjal egymásután omlottak öszve, egy szóval a vész roppant vala ily helyzet közepette, midőn se honnan és semmi segély nem érkezett, az árvíz pedig naponta lábankint nőtt menhelyeik alatt.

Ez volt azon időpont, midőn felebaráti érzet kötelességnek tartottam a vészben forgottak érdekében felszólamlani és segélyért méltóságodhoz folyamodni; különösen pedig azért egyenesen méltóságodhoz, mivel meggyőződésem vala, hogy a gyors segélyt egyedül e helyről várhatjuk az enyészetnek torkába néző elfelejtett szerencsétlen Ivanovai lakosok. Stafetális küldönczök menesztettek egymásután Pancsovára, sőt Haderspek Janos homolitzai jegyző is besietett segélyt kérendő, de igéretnél egyebet egyik sem hozott vissza; — ily körülmények között elhatároztam magam a táviratozásra, s ime! másnap minden oldalról nemcsak elegendő mennyiségű hajó, hanem a Glogon és oppovai árvízről foglalkozott Radoszavilyevits szolgabíró is — kinek mellékesen mondván az egész kerülete elárasztott e szerint mindenfelé szakadatlanul rendelkezni valója volt — ide érkezett, s általa a tett üdvös rendszabályok azonnali életbeléptetése mellett — az emberélet s vagyon mentés kezdetét vette, hogy a leghamarabb érkezett uszályhajókat a nép miért nem akarta felhasználni? annak magyarázata abban öszponostul, hogy a menekültekkel máris zsufolásig túlnépesített Pancsovára — hol sem maga munkát, marháik számára pedig, melyet az uszályhajó fel sem vett volna, eleséget sem kaphatott — menni nem akart, inkább: ha másként nem menekülhet biztos helyre, marháitól együtt, tüzhelyénél veszni nyilatkozott; továbbá, hogy a táviratban általam prognostikált katastrofa teljesedésbe nem ment s emberélet áldozatul nem esett, az egyedül s legnagyobb részt méltóságod hathatós és gyors intézkedésének, másrészt pedig annak köszönhető, hogy a krízis napja elérkeztevel a benső víz a Duna folyamával egy színvonala jöven, az áradat rendes folyást kapott, és így a vész látszólag mérsékeltebbé vált, a kétségbe esett Ivanovaiak mentőszökőt is látván új élet reményét nyertek s legnagyobb részt immár Homolitzra átköltöztek ugyan, de veszteségeik mellett jövőjük felett öszmorodva ismét csak méltóságodhoz mint e megye főispánjához tekintenek fel sovár szemmel és méltóságodtól — a megmentést hálaadólag köszönve — várják a telepítvénynek és saját jövő sorsuknak enyhítését.

Mind ezen saját igazolásom szolgáló tényálladékokat szükségesnek látam méltóságodnak ezen az uton tudomására juttatni, már csak azért is, mivel — hivatalanságom miatt — incompetens egyéniségektől eredt neheztelő nyilatkozatok hatottak fülemhez s ezeknek csakis e helyen válaszolhatok; tudomásokra hozom tehát, hogy tetteim mindenkor képes vagyok igazolni a velem született természetnél fogva, valamint azt is, hogy a felelőséget tőlem csak az követheti, ki arra illetékes, nem pedig az, ki önmaga — semlegesége miatt — felelőséggel tartozik a közvéleménynek s feljebbvalóinak.

Fogadja méltóságod mély tiszteletem s nagyrabecülésem nyilvánítását.

Vizkelety Gusztáv.

Török-Kanizsa, aprilis 4-én.

Tekintetes szerkesztő úr!
Nehéz idők! nagy tények! Igen, nehéz idők: milliók fognak koczkán, ezek fenyegetnek koldusbottal. A Tisza árjai óriási dimenziókban növekednek a töltések átázvák és

a roppant víznyomás által keresztül szakasztással fenyegettetnek.

A meneküléshez csekély a remény, noha napok óta a járás lakói roppant önmegtartóval, éjjel és nappal egyaránt a legnagyobb erőfeszítéssel dolgoznak a lazangó természet-erők zabolázásán.

A lakosság minden rétegét egyaránt megilleti a legnagyobb elismerés és dícséret. Az intelligencia nem szorítkozik a vezetésre; kapa és ásóval ott látjuk tagjait a néppel egy sorban fáradni a terhes anyagi munkában.

Sajnos azonban, hogy nem lehet csakis dícsérnünk; az elismerés örvendetes szózatába a feddés szomorító hangjának is bele kell vegyülni, a mi annyival kellemetlenebb, mert az oly egyéniségeket ér, kiknek első sorban kellene már hivatásuknál fogva is közreműködni, lelkesíteni, buzdítani a bajnyitására illetőleg elhárítására.

Minden nagy erőfeszítést igénylő körülménynek mutatkozik elégedetlenség, merülnek fel egyesek, kik a hatóság rendelkezései ellen lázítják a könnyen hívő népek; és ha ez kellemetlenül érintő egyes miveletlenebbek részéről, úgy méltán elkésztődök hat, ha erre egy róm. kath. elkészv vetemedik. Már pedig ily lázítás szomorú szerepére vállalkozott a szanadi közbisz róm. kath. lelkesze, ki a járásbeli szolgabíró úr rendelkezései ellenében egyenesen eltölté hibeit a szorongatottak segítségére sietni.*

Azon kérelemmel járulok tehát többek nevében a tekintetes szerkesztőséghez, miszerint ezen soraimnak becses lapja hasábjaim egy kis helyet szorinai méltóztatssék. Hadd hallja az érdemes dícséretét minél tágasb körben viszhangzani és piritassék meg a bűnös a nyilvánosság ítélőszéke által is.

Mély tisztelettel

Hoffmann László,
joghallgató.

Zsombolya, 1876. aprilis 5-én.

Igen tisztelt szerkesztőség!
Folyó év és hó 2-án Schmer József Lipót úr szülőjébe, egy tavaszi mulatság alkalmával a jelenlévő uraktól 12 flot. gyújtóval a torontálmegyei árvíz károsultak javára, midőn ezen öszveget illetékes helyére leendő juttatás végett az igen tisztelt szerkesztőséghez beküldöm, egyszersmind megkérem legyen szives ezen adakozást becses lapjában közlé tenni, hogy magamat szembe megnyugtathassam. Különös tisztelettel

(44)

Lánczky Sándor.

Novoszello, 1876. april 8-án.

Tekintetes szerkesztőség!
Rosz csillagok járnak, rosz időkkel élünk, egyik áldozat a másik után. Gyász lobogó leng ismét gróf Karátsonyi Guido palotáján, a vérző seb alig, hogy beheggedt, már ismét felszakított; Oh! te kegyetlen halál még sem elég? Mélyen szomorodott szívvel jelentetik e grófi család részéről, hogy nagymélt. grófnő Karátsonyi, született Marczibányi Mária csillagkereszt és palotahölgy e hó 3-án jobbletre szeresztül és hogy hült tetemei a kamenczi családi sírboltban e hó 9-én fognak örök nyugalomra elhelyeztetni.

Hogy ki és mi volt e nemesszívű magyar hölgy és hogy mit vesztenek benne honunk szégyenei úgy hiszem ehhez nem szükségesnek telik commentár, mert aki csak hírlapot olvas bármily nemű jótékony czélú adakozásnál ott találta a grófnő nevé mindenütt vezérelésként tündököl; és ime lefutotta pályáját — ő nem él többé!

Nem találunk ily gyászos perczen más méltó vigaszt, minthogy felsőhajunk s rebegjük: „Aki adta — elvette! Legyen áldott — jótéteményeieit neve mindörökké!“

A tekintetes szerkesztőségnek

tiszteelője

D. Bodór Sándor.

Török-Becse, april 10.

Néhány nap óta a Tisza, bár csekély, de folytonos apadást mutat, mi valószínűleg a minap történt csurogi és martonyosi beszakadások következménye. A csurogi rét 18.000, a martonyosi 17.000 holdat tesz ki. Az apadás tehát mindekkoráig nem egészen megnyugtató.

Mult pénteken april 7-én borzasztó napunk volt. E napon a víz már a nagyvendéglő kapujáig s a Pappich-féle házig hatolt előre főtuczánk. A piacon álló márványkereszt egészen a második lépcsőzetig állott vízben; a Tiszára lehajló piactéren pedig csanakokon jártak-keltek s lovakat fűrésztöttek. E szörnyű vizállás mellett délutáni 4 órakor, éjszaknyugat felől, iszonyu szélvihar keletkezett s az elárasztott Lyutovának mélyen fölkavert hullámai ölnyi magasságra korbaesolá a Takácsy-féle igen gyöngé fölé fölé.

A veszély minden vonalon nagy volt, s az ijedség általános, midőn a franyovai vészharangok megkondultak. — A nép szerteszét futkározott az utcákon, s növelte a zavart az ellenmondó hírek, melyek különféle helyeken jeleztek a bajt.

De csakhamar kiderült, hogy Franyova alatt a Takácsy majornál kezdődött egy kisebb töltésszakadás, melyet azonban a derék Jorgovic kapitány helyettes úr gondos közbelepte s a helyszínen termelt népsokaság legott elnyomott.

Eközben a becei polgárság erélyesen folytatta a munkát a franyovai iskolának irányzott töltésen, melynek emelésén és megerősítésén az uri osztályból is többeket láttunk

* Szabadon himnünk, hogy e súlyos vád tévedésen alapszik. Minden esetre elvárjuk erre vonatkozólag a czáfolatot. (Szerk.)

kapával kezében késő estig dolgozni. Jorgovics úr teljesen megfelel a bizalomnak, melyben őt Hertelendy kormánybiztos ő maga részesíti; a vésznapot követő éjszakán is ott találtam őt teljesen átázva, dideregve, egy rakás tűz mellett, a serény munkások körében.

Minden dicsegetést edemél meg Kolk megyei mérnök úr, s ismétlenül is szolgálóbiráink, városbiráink az esküdtekkel, a vészbizottság, az iparosok és közrendűek osztálya vallás és nemzetiségi különbség nélkül.

A népnek s előjáróinak önfeladózó, nagyszerű s eddig — Istennek hála — diadalmas harca az óriás vízelemmel örök emlékezetes, lélekemelő nemes epizod marad városunk történetében! A vészely nagyságát városunk lakossága önmaga ismerte fel, s a nemes küzdelemre önnön jószántából kelt. Hogy a vészely elhárítására előjáróink vezérlete mellett egy testté tömörüljön, emberi s polgári kötelességének teljesítését, életének s vagyonának biztosítását közérvel eszközölje, azt a helyzet természete s minden egyesnek lelkiismerete tette szükségessé!

A lyutovai töltészakadás okát a szakadás napján igen sokan, s ezek között szakértők is, szándékos gonoszleltre vezették vissza, mit főleg onnan voltak következtethetni, hogy a töltés nem épen a leggyöngébb helyen szakadt be. Az igazság földérítése igen bajos dolog, habár most, miután a kár már megtörtént, jobban esik azt hinni, hogy a beszakadás természetszerű volt.

Hertelendy kormánybiztos úr ő méltóságának kegyes intézkedéséből tömérdek vidéki munkaeő érkezett ide. A franyovai töltések is jó karba helyezettek.

A Tisza állása apríli 5-dike óta a következő arányok mutatta: apríl 5-dikén 20' 6" = 6.48 mtr.; apríl 6-dikén 20' 6" = 6.48 mtr.; apríl 7-dikén 20' 1" = 6.35 mtr.; apríl 8-dikén 19' 11" = 6.29 mtr.; apríl 9-dikén 19' 10" = 6.27 mtr.; apríl 10-én 19' 8" = 6.21 mtr.

HETI SZEMLE.

Európai sajtó. A politikai sajtó terén is laboralakások kezdődnek. Nevezetesen az orosz sajtó kezd felülni szerepet játszani. Lassanként egészen felhagy azon mérséklettel, melyet egy ideig a keleti ügyek tárgyalásában tanúsított. Mas nemzetbeli kollégái kezdenek vele meghasonlani: az elhidegülés az orosz sajtó ellen napról-napra erősebb kifejezésekben nyilvánul. Az olaszországi kormánylapok, most mind ellenzékiekké lettek s mindenféle recriminációkat közölnek, melyek a mostani kabinet tagjait nem a legjobb színben tüntetik fel. Az európai sajtó sorra bejarta Sándor császár visszavonulási híre, s hogy ez így történt, azon nincs mit csodálkozni. A sajtó természetében fekszik, hogy felkapja és megvitálja az érdekes vagy fontos híreket már akkor, midőn azok hiteltessége nincs még minden kétfelől helyezve. Most a fölött foly a vita, különbözik-e a regenszere destinált cárevis politikai hitvallása atyjától, s miében, minő következmények vonhatók a netáni különbözetből Európa politikai constellatióira?

Itthon. A magyar miniszterek f. h. 1-én érkeztek meg Bécsbe a vám- és a bankügyi alkudozások megkezdésére s illetőleg befejezésére. Ő felsége fogadta Tisza, Szel és Simonyi minisztereket, kik az osztrák kormányférfiakkal is több ízben s hosszasan tanácskoztak. Az alkudozásokra nézve hivatalosan kimondatott, hogy azok a legnagyobb titokban folyjanak s a tárgyalások menetéről semmi sem tétessék közzé. — Ő felsége elhatározta, hogy az erdélyi és horvátországi csendőrség ezután a magyar kormány alatt legyen teljesen és véglegesen, még pedig a honvédegyeség alatt katonai állásra vonatkozó minden szempontból, s a belügyésré alatt a személy- és vagyonbiztonság fenntartását célzó feladatát illetőleg. Ezen legfelsőbb és nagy horderejű elhatározást legközelebb tudtul fogja adni a hivatalos lap. — A bécsi vámügyi alkudozásokban apríl 2-án dőlt el a koczka. A „M. H.” nagy emlékeztető napnak mondja apríl 2-át, mert miniszterünk és az osztrákok is rendületlenül fentarták álláspontjukat, s szigorúan ragaszkodtak eredeti terveikhez. A „M. H.” szerint oly komoly és nagy események küszöbén állunk, hogy azok horderejét, előre megítélni senki sem képes! A cartel-kérdés képezi a legfőbb nehézséget, mely tekintetben két egymással makacsul ellentétben álló áramlatot érvényesül. De utóvégre is ez csak egy pont. A vámkérdésnél azonban számos, főfontosságú, milliónyi összeggel kifejezhető kérdések és eltelevégő elvek forognak fenn, melyeknél az „igen” és „nem” között közepet találni felette nehéz. Ugyan ez áll a vámviszterítés és a fogyasztási adók ügyére nézve. Apríl 5-én a közös budget tárgyalására Bécsben minisztertanács tartott, melyen Andrassy elnököl s résztvett mindkét kormány miniszterelnöke és pénzügyminisztere. Előnkén tárgyalattat különösen a hadügyi budget, mely jelentékeny költségemléssel lép fel, és pedig a mult évi előirányzatot 3/2 millióval mulja felül. Bár legyen, a ki fizethesse. A továbbiakról a jövő heten.

Franciaország. A francia külügyi hivatal nyugtalanítja azon ellentétes állás, melyet Anglia a török és egyiptomi pénzügyi kérdésekben Franciaországgal szemben elfogal; e miatt Párisban politikai jelentőséget tulajdonítanak az angol királynő badeni utazásának annál inkább, mert Derby angol külügyér Victoria kíséretében van. — Mac-Mahon a mult hó végén először fogadta a képviselőket az Élysée-

ben s ez alkalommal egy republikánusokból álló csoportnak azt mondta, hogy első kötelesség az ország érdekeit szem előtt tartani, s hogy ő minden körülmény közt fentartandja a rendet még a pártok bizonyos hazafias, de szélszerűen óhajai ellenében is. Thiers, e szavakról értesülve, azt mondta vola: „Ez az első alarm lövés!” — Párisban azt a hírt terjesztik, hogy Victor Emanuel le akar mondani. Ez ép oly igaz lesz, mint azon ugyanott colportált hír, hogy Victoria királynő nyugalomba akar vonulni, vagy a mily igaznak bizonyult az orosz csár lemondási szándéka.

Anglia. A császári cím felvétele ellen kezdenek már meetingekben protestálni. Leicesterben a mayor elnökelele alatt tartott meetingen egy szónok kijelentette, hogy nem lát okot a császári cím felvételére, ha csak azt nem, hogy kielégítették Disraeli dicsévágya. Elfogadott egy resolúció, mely szerint oly cím felvétele, melyet a királynő csak Anglián kívül viselne, alkotmányos nehézségeket szűne. — Anglia északi részében atalános mozgalom észlelhető, melynek célja a cím ellen a felsőházhoz petíciókat intézni. A címüggyel is jobban ért a Disraeli kabinetnek azon fordulat, melyet Cave egyiptomi missiója velt. Cave visszatért Londonba, de ezen biztos jelentését az egyiptomi pénzügyekről a parlament sürgetése dacára közzé nem teszi a kormány, állítólag azért, mert a khedive ellenzi azt.

Németország. A szövetségi tanácsban a „Br. Ztg.” szerint csekély többséggel bizonyítva van már a porosz vasutak megvásárlásának. Poroszország, a hansavárosok, Mecklenburg, Oldenburg s a thüringiai kis államok a megvásárlásra szavazandnak. De a többség tette messé növed, ha — mi nem lehetetlen — sikerül Badent is megnyerni. Ellenben bizonyos, hogy Württemberg a porosz vasutak megvásárlását ellenezni fogja.

Oroszország. Szentpétervárból a mult hét folytán már megint egy oly hír érkezett, mely igen fontos, ha utólag nem demontirozák. Bizonyossággal állítják, hogy még ez esztendőben az alkotmányos ország sorába lép, a minden oroszok csárjának birodalma. A csár szándéka alkotmányt octroyálni; a szükséges elmunkálatok már megkezdettek a belügyminiszteriumban. Szentpétervári hírek szerint Sándor császár, bár esze ágában sincs lemondani a koronáról, a legközelebbi hat hónapot Oroszországon kívül fogja töltetni, s ez idő alatt fiára bízandja a kormányügyek vezetését. Mondják, hogy a csár és fia csakugyan eltérő nézetben vannak a külpolitika nemely kérdéseire nézve, de intézkedések történtek, hogy a legközelebbi időben ne nyilvánulhasson az ellentét. A csár különös gondot fordított arra, hogy a három császári hatalom szíves viszonya meg ne zavartassék. — A „Kreuztg.” egy levelezője tagadja, hogy a csár és a czezarevics eltérő nézetek. Azon elv, mondja a levelező, hogy a trónutódt az államügyektől lehetőleg távol tartandó, nem talál alkalmazást Oroszországban. Valamint II. Sándor mint trónörökös nem egy reformot megbeszél atyjával, úgy a czezarevics is igen gyakran bepillant az államactakba és részt vesz a miniszteri tanácskozásokban. Eddig a czezarevics mindig igen kötelességű jellemről adott tanúságot. — Berli lapok szerint néhány hónap óta nyíltan kimondják az orosz diplomaták, hogy kormányuk az 1856-ki szerződés megszüntetésére törekszik. Ez előfeltétele minden actionának, melyet az orosz kormány a keleti ügyekben kifejthet. Nincs messze az idő, midőn Oroszország követeléseivel fel fog lépni a hatalmakkal szemben s meg fogja kezdeni Ausztriával a törökországi területi kérdésekre vonatkozó tárgyalásokat. A jól értesült „Bresl. Ztg.” megjegyzi, hogy ezen uton nem számíthat Oroszország a német kabinet támogatására.

Törökország. A bizalmatlanság, melyet Szerbia és Montenegró politikája támasztott, egy pillanattal sem oszolt el Konstantinápolyban, s így természetes, hogy a katonai óvintézkedések, melyek ama bizalmatlanságnak köszönik eredetüket, nemcsak félbe nem szakadtak, hanem fokozott mértékben tovább folytattak. Rasid pasa nem is titkolja a diplomaták elől, hogy a porta minden eshetőségre elkészül. A török külügyér a napokban nyíltan kimondta, hogy az ügyek oly fordulatot látszanak venni, mely igazat fog adni azoknak, kik Szerbiát és Montenegrót a felkelés tulajdonképi tüzhelyének tartván, mindenképp a fejedelemségek megszállását sürgetik. A tények Rasid pasa szerint meghiúsítják a diván békepártjának törekvéseit. — Konstantinápolyban híre jár, hogy néhány befolyásos török egy alkotmányjavaslatot dolgozott ki, mely legközelebb a szultán elé fog terjesztetni.

Szerbia. A harczi szerb miniszterium bukását siettelő jelenségek a béke szempontjából szintén kedvező symptomák. A skupstina hadügyi bizottsága meghasonlott a kormányval, mert a hadügyminiszter a hadi készülétekre kiadott 12 millió frankkal nem biztosította a hadsereg harczképességét. — Minthogy hűlten kezeléslől sutogtak a bizottságban, valószínű, hogy ez eset még inkább meg fogja ingatni a miniszterium állását. — Karagorgyevics párhívai, kik különben titokban mindig nagy számmal léteztek, most szabadabban emelk fel fejüket s részben a communismus neve alatt igyekeznek ügyüket előmozdítani. A valóságos communisták is már behatottak a nép minden rétegébe. Végre Nikicza, a montenegrói fejedelem is találna híveket, ha egyszer kedve kerekednék kezét a szerb trón felé kinyujtani. — Ily ellentétes áramlatok által hanyatttana nem esoda, ha Milan fejedelem határozatlannak és habozónak mutatkozik és nem csodálkozhatunk azon sem, hogy épen a legmérésekeltebb, a fejedelem iránt leghívebb ele-

me őhajják leginkább a harczi diversiót, a mely által elkerülhetni vélik a fenyegető belforradalmat s ennek majdnem kétségtelen eredményét a dynastia-változást, A haburut tehát majdnem biztosnak kell tartanunk épen abban a perczen a midőn a külföldi lapok által conservativeknek nevezett elemek jutnak a kormány élére. — Belgrádban erélyesen folynak a hadi készülődések. A miniszterium előtt elvágatott a visszavonulás utja. A válság kitörését körülbelül april közepére jelezik. Vajjon fogja a multkori belgrádi levelezőnk ezt is demontirozni? Mi őhajtjuk, csak aztán igaz legyen. De ime a mult hét utolsó napjaiban is nyugtalanító hírek érkeztek Belgrádból. — A „P. L.” belgrádi levelezője szerint minden arra mutat, hogy a haburu legközelebb ki fog törni. Az „Isztok” azt írja, hogy a skupstina a haburut categoricusan elhatározta már régebben s csak a haburu céljából hagyott hátra permanens bizottságot; az állam készülődés által kimerítette pénzügyeit, a hadsereg hadilabra állítottat, a kormány programjának főpontja a törökök elleni haburu; mindezeknél fogva a haburu elkerülhetlen. Eddig az „Isztok”. A „P. L.” levelezője azt tartja, hogy a mostani kabinet annyit készülődés után nem hátrálhat s más miniszterek, kik nincsenek engagirozva, nem akadnak. — Ujvidek, Zombor s más dél-magyarországi helységek lakói mint önkénytesek részt kívánnak venni a harcban s Magyarországba 15—20,000 testvérből álló hadat várnak. Számítanak a szerbek az orosz slavo-philek támogatására. Nagy hadi gyakorlatok kezdődnek e hónapban. Fegyverek küldetnek a határ felé. Az önkéntes nemzeti kölcson — mint reménylik — husz nap alatt be fog folyni, s ekkor meg fog kezdődhetni a haburu. A „N. P. Journal” azt írta magának a szerb fővárosból, hogy a haduzenet forma szerint meg fog történni május 3-án. Hat a hatalmak? Mondják, hogy a három császári kancellária közt levelezés tárgyat képezi a szerb ügyek komoly fordulata, s hogy szükség esetében nemcsak identikus jegyzékekkel, hanem occupatio által is kényszerítendik Szerbiát nyugton maradni. — A hangulatot jellemzi, hogy a mérsékelt „Vidov dan” is a Kalyevics kabinetet felszólítja határozon már egyszer a béke vagy haburu fölött, s vessen véget a bizonytalanságnak, mely liderecnyomásként nehezül Szerbia összes lakoságra. Ha úgy gondolja, hogy a haburának itt az ideje, kezdje meg azt; ha pedig a békét véli Szerbia jövőjére nézve üdvösebbnek, válassza ez utóbbit, csak nyugtassa meg végre valahára a közvéleményt, mely a mai válságos helyzetben a kormány elhatározását várja, s bizonyosat akar tudni Szerbia jövő sorsa felől.

A felkelés színhelyéről. A bosnyák menekültek bizottsága egy Bilbia által készített iratban az európai hatalmakhoz appellál. A reformok ez irat szerint nem nyujtanak garantált a török alattvalóknak, mert a törökök nem tartják meg ígéreteküket s a reformok kihirdetése után is barbar kegyetlenséggel dühöngtek a keresztények ellen. Csak nemzeti önkormányzat segíthet a törökországi keresztényeken, kik ezért az utolsó emberig fognak küzdeni. Az osztrák-magyar területen lévő menekültekre pressiót gyakorolnak, hogy hazas így a járom alá visszatérjenek. Kérnek tehát a hatalmak, ne engedjék e pressio gyakorlását s eszközöljék ki, hogy a menekültek visszakaphassák lefoglalt fegyvereiket. „Európa keresztény uralkodói, mondja az irat, isten és ember előtt felelősek sorsunkért és a bosnyák és hercegovinai keresztények 500 éves rab-szolgaságáért.” — A felkelők tényleg nem fogadtak el a fegyverszünetre vonatkozó ajánlatokat s ekkép a további alkudozások alapját is elutasították, úgy hogy a ragusai értekezlet eredménye semmi. Nikicza közvetítő működése, ha ilyenről egyáltalában szó lehet, ugyalszik, szintén hajótörést szenvedett, mert e közvetítés s a Muktár pasa által Rodich báró kérésére megadott fegyverszünet dacára harcra került tegnap a dolog az Unna és Grahovo mellett, Nikicsnek elelmi szerekkel ellátását pedig még mindig akadályozzák. Ezek aggasztó és szomorú kiáltásokat nyujtó tények. A fegyverszünet ideje egyáltalában nem tud zavartalanul lefolyni. Mostani hír szerint egy oly vidéken, hol eddig nyugalom uralkodott, a bihacsi kerületben szintén kitűzték a lázadás zászlaját. A felkelők kikézh állítólag mohamedánok is csatlakoztak, az osztrák császárt el-tetik. Ilykép tán el akarják hitetni, hogy osztrák támogatásban részesülnek. — A Rodich báróval Suttornában folyamatosan levő alkudozásokból a felkelő vezérek közül csak Szocsicza Lázár marad távol, ki más célt, mint Hercegovina függetlenségének kivívását nem ismer. A többi vezérek meggyeztek, hogy a következő követeléseket terjesztik Rodich báró elé: 1. A török rendes katonaság eltávolítandó Hercegovinából. 2. A felkelők pénzt kapjanak, hogy házaikat felépíthessék. 3. Elelmi szerek kiosztandók egy egész éven át. 4. A keresztény lakosoknak szabadon fegyvert viselni. 5. E feltételek teljesítése a hatalmak által biztosítandó.

Románia. A napokban megejtendő senatusi választásoktól függ a Catargiu-cabinet sorsa. Romániában a bojár- és a vörös párt állnak egymással szemben. Az első öt éven át tömör phalanxot képezett, de az utolsó sorsióban egy része Boeresco, Cantacuzen és Ghika alatt különvált és opponált a kormány-nak. A kormány csak azért nem bukott meg, mivel a vörösök pártja már előbb in corpore kilépett volt a kamrából. A senatusban elveszté a kormány a többséget s azért feloszlatta e testületet. Az új választásoknál a bojárpárt meghasonlottsága folytán aligha felül nem kekednek a vörösök, kiknek vezérét, Bratianót

már fogadta a fejedelem, sőt a miniszterelnökséggel is megkínálta, de még oly feltételek alatt, melyeket Bratiano el nem fogadhatott.

HIRHARANG.

** Műkedvelői előadás. A helybeli „Ifjusági tarsas kor” ezennel tudatja, hogy folyó hó 17-én azaz husvét hétfőjén a színházban műkedvelői előadást rendezend; melynek tiszta jövedelme a megyebeli árvizkárosultak felségélyezésére fog fordítottatni. Páholy és zartszék jegyek előre valthatók Wiltschgo Rudolf uraln, ki szíveségből azok elárúsítását magára vállalván, egyszerűsind a jötkönyk czebra fordítandó netáni felülfizetések nyugtázásával is megbízottat. Arak: egy alsó és a 20-as számú páholy 5 ft.; egy felső páholy 3 ft. 50 kr.; egy zartszék 60 kr.

* Nyilvános számadás. A Budapesti és Dunamelléki árviz károsultak javára, a polgármesteri hivatal által kibocsátott gyűjtő-íveken, Nagy-Becskerek városából a következő adományok folytak be: Az I. számú „A haza minden előtti” jelszóval bíró íven: Kulifay Lajos 3 ft., Hadfy Döme 3 ft. Virányi E. József 2 ft., Malász Antal 2 ft., Mencer Mihály 2 ft., Steinizer Géza 5 ft., Stagenschmidt János 5 ft., Fratray Alajos 1 ft., Várady Mihály 3 ft., Dr. Duka László 1 ft., Szalay Imre 1 ft., Hosszu György 1 ft., Lászlóffy Simon 1 ft., Weisz Hermann 5 ft., Dr. Guttman Jakab 1 ft., Dr. Schwimmer Mór 2 ft., Rózsa Ferencz 2 ft., Romer Emil 1 ft., Sinkay János 2 ft., Vécsey István 2 ft., Kis Lajos 2 ft., nagy-beckereki takarékpénztár 10 ft., Gr.-Beckereker Spar- und Vorschuss-Verein 5 ft., Banater serbischer Spar- und Vorschuss-Verein 3 ft., Zoldy Hugó 5 ft., Pleitz F. Pal 3 ft., Hertelendy József 10 ft., Poroszkay Béla 5 ft. Összesen 88 ft. — A II. számú „El magyar, ál Buda még” jelszóval bíró íven: Kulifay Lajos 3 ft., Eisenstädter S. és társai 10 ft., Stagenschmidt Pal 2 ft., Szekulesz Lipót 1 ft., Eckstein Adolf 1 ft., Klein Mór 50 kr., Kleszky János 1 ft., Rieshauser P. 1 ft., Steiner Mihály 1 ft., Eckstein Samu 2 ft., Mangold Lipót 1 ft., Grünbaum Vilmos 1 ft., Freund Samu és fia 2 ft., Gasparitz Pal 50 kr., Julius Lipót 1 ft., Netty Deutsch és fia 1 ft., Lang Rozalia 1 ft., Eckstein József 1 ft., Weisz Isidor 1 ft., Schwarcz Mihály 5 ft., Poti Beni 1 ft., Eberhardt Janos 1 ft., Markusz Manó 1 ft., Julius Jakab 1 ft. 50 kr., Klein Lipót 10 ft., Kulifay Lajos 1 ft. Összesen 52 ft. 50 kr. vagyis a két íven és összesen oszt. ért. 140 ft. 50 kr., mely összeg a nagym. m. kir. belügyminiszteriumhoz leendő eljuttatás végett, a Torontálmegyei alispáni hivatalhoz f. évi april 11-én 1261. k. i. sz. alatt be is küldetett. Midőn ezen könyörödmány gyűjtésre vonatkozó számadásomat a fentebbiekben nyilvánosságra hoznizserencseltetem, el nem mulasztatom egyidejűleg a nemesekeblu adakozóknak, — az árviz károsultaknak nevében és saját nevében is, — adományaikért ezen az uton öszinte forró köszönetemet és hálás elismerésemet nyilvántani. A torontálmegyei árvizkárosultak javára külön gyűjtés fog rendeztetni. — Kelt Nagy-Becskereken, 1876. april 11-én. — Kulifay Lajos, polgár-mester.

* Felszólalás. Tordáról Bierbrunner Samu és Fekete Pál urak tudni akarják, hogy ki irta a „tordai iskolazavar” czime alatt megjelent cikket, mert amint állítják, arra igazolások végett felelni akarnak. Erre röviden csak azt jegyezzük meg, hogy a szerkesztőség nem szokta levelezőit megnevezni, de ha illő hangon irt, ezafolattal megkerestetik annak szivesen tért szokott nyitni. Ennyit tudomásul!

* Szélvihar. A mult heti szélvihar borzasztó pusztításokat vitt véghez a Tisza töltésénél. Elleméren a Tisza töltést az árviz, mely a rébén 2 1/2 öles annyira megrongálta, hogy annak helyre állítása igen nagy költségbe kerülend.

* Elismerés. Az árviznél annyira kitüntette magát Várnyai kataszteri becsló biztos, hogy méltán megérdemli, hogy neki nyilvánosan elismerés szavazzassék.

* Gözhajó. A Begai gözös, mint értesülünk május 1-én megindul. Majd akkor hisszük, ha látjuk?

* A felkésítés használ. A „Szegedi Hiradó” egy számában sem mulasztja el a vész alkalmából a polgárságot felkésítési munkára buzdítani. De van is a felkésítő szavaknak hatása, mert eddigelé oly óriási munkálatot vittek véghez, hogy a történelemben e védmunkálat méltán helyet fog foglalhatni. Ha a város a veszélytől megszabadul, abban nem kis része leend a „Szegedi Hiradó” t. kollégáknak is.

* Megállotta a sarat. Tarras mellett az ugynevezett „Csikós” melletti védgát, melyet Traupmann Endre főmérnök és Molnár István csendőrkapitány oly nagy szorgalommal építetett, eddigelé megállotta a sarat. A Tisza vize néhány hüvelyknyit apadt, és most már nem félhet Mellence, Kumánd, Tarras községe, hogy a töltés elszakadása esetében, határaikkal viz alá kerülnek.

* Helyreigazítás. Lapunk mult számának hirrovatában a helybeli Szabadkőmives páholy neve hibásan Thaler-nek szedetett. A páholy czime: „Thales” „Az önismerethez.”

* Elleméri rétföldek. Az elleméri nradalmi földeken még mindig két öles víz van. A multheti szélvész a töltéseket annyira megrongálta, hogy azok helyreállítása rop-

pant költségbe kerülend. Az ily eseteknél több évi adómentességnek szokott helye lenni.

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság április 2-diki száma következő tartalommal jelent meg: Mátyás és Beatrix egykoru arcképei (két arcképpel) Dr. Römer Flóristól. — A csudálatos történet. — Elbeszélés Baksei Sándortól. — Királyi bevonulás Pozsonyba 1875-ben. — Az alhamb-rából (képpel.) — A spanyol vérbíróság előtt (képpel.) — Egy új szerkezetű hajó (képpel.) — A szegedi útközet. Vidéki tárcza Borostyáni Nándortól. — Április. Sáni Lajostól. Úszó jégdarabok az Atlanti óceánon. — Irodalom és művészet stb. rendes rovatok. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4-dik sz. megrendelhető): **A Képes néplap** legolcsóbb hetilap a magyar nép számára, mulattató és tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi politikát tárgyaló rendes rovat. Előfizetési ára felévre csak 1 frt. — **Magyarország és a Nagyvilág** következő érdekes tartalommal jelent meg: K. Toth Kálmán. Egy fáradt ember naplójából. Ujabb közlemény. Az emlékeztetnek. költ. Székely Sándortól. A sárga álcázos. Elbeszélés. (Wilkie Collus) s több érdekes dolgozat.

Közgazdaság.

A torontálmezei takaré- és hitelbank 1876. évi márciusi havi Forgalom-kimutatása.

I. Takarékpénztári betételek.	
Állása 1876. évi február végével . . .	ft. 393955-29
Betételek március hóban . . .	ft. 11099-93
összesen . . .	ft. 405055-22
Visszafizetések március hóban . . .	ft. 14622-38
Állása március végével . . .	ft. 390432-84

II. Folyó számlai üzlet.	
Tevőleges egyenleg 1876. febr. végével . . .	ft. 22101-67
Kiadott március hóban . . .	ft. 729-09
összesen . . .	ft. 22830-76
Bevételek március hóban . . .	ft. 679-70
Tevőleges egyenleg március végével . . .	ft. 22151-06

III. Betéti levelek.	
Állása 1876. február végével . . .	ft. 10327-50
Betételek március hóban . . .	ft. 6172-50
összesen . . .	ft. 16500-00
Visszafizetések március hóban . . .	ft. 10500-00
Állása március végével . . .	ft. 6000-00

IV. Leszámlázási üzlet.	
a) Bankváltók.	
A tárcza állása 1876. február végével . . .	ft. 393857-24
Leszámlázott március végével . . .	ft. 82186-15
összesen . . .	ft. 476043-39
Visszafizetett március hóban . . .	ft. 112321-93
A tárcza állása március végével . . .	ft. 363721-46

b) Hitelegyleti váltók.	
A tárcza állása 1876. február végével . . .	ft. 36905-00
Leszámlázott március végével . . .	ft. 3717-38
összesen . . .	ft. 40622-38
Visszafizetett március hóban . . .	ft. 3802-00
A tárcza állása március végével . . .	ft. 36820-38

V. Előlegezek.	
a) Értékpapírokra.	
Állása 1876. február végével . . .	ft. 25151-00
Kiadott előlegek március hóban . . .	ft. 356-00
összesen . . .	ft. 25507-00
Visszafizetett előlegek március hóban . . .	ft. 674-00
Állása március végével . . .	ft. 24833-00

b) Zálogokra.	
Állása 1876. február végével . . .	ft. 20267-95
Kiadott előlegek március hóban . . .	ft. 2472-25
összesen . . .	ft. 22740-20
Visszafizetett március hóban . . .	ft. 830-00
Állása március végével . . .	ft. 21910-20

c) Ingatlanokra.	
Állása 1876. február végével . . .	ft. 50168-86
Visszafizetett március hóban . . .	ft. 630-22
Állása március végével . . .	ft. 49538-64

VI. Pénz-forgalom.	
Kézpénz-egyenleg 1876. febr. végével . . .	ft. 6436-06
Bevételek március hóban . . .	ft. 162137-53
összesen . . .	ft. 168573-59
Kiadások március hóban . . .	ft. 160204-28
Egyenleg 1876. március végével . . .	ft. 8369-31

TÖRVÉNYTEREM.

A n.-becskerei e. f. kir. törvényszékénél folyó évi ápril 1-én nyilvános ülésben következő perek előadottak:

Előadó: SZALAY IMRE kir. törvényszéki bír.

66. sz. p. 1876. — Gróf Bethlen Józsefné szül. Sisányi Erzsébet és felperesnek, T. Beese városa ellen, a t.-becsei 585/a r. sz. tekkönyvezett helynek tulajdonosa és birtoka iránt.

337. sz. p. 1876. — Bojánovits Mija felperesnek, Matein Laza és Uros alperesek ellen, a szerb-aradai 260. számú tjkvben felvett fellepek felének tulajdonosa iránti pere.

238. sz. p. 1876. — Matein Laza és társának, Szojanits Mija elleni birtok pere.

Ápril 5-én előadottak:

Előadó: MOLNAR ISTVÁN, kir. tszéki bír.

1066. sz. p. 1876. — Annau Adam felperesnek, Molnar Janos alperes elleni becsületértési pere.

1178. sz. p. 1876. — Pavlov, férj. Tyuresin Perszida, felperesnek, Rehts (Pavlov) Laza alperes elleni, s a n.-becskerei 347. sz. tjkvben A II. a. fellepek föld iránti per.

1259. sz. p. 1876. — Vaszilits Gyorgye felperesnek, özv. Vaszilits Mária és társai ellen, a módosi 725. sz. tjkv. 422. sz. ház és beltelk átadása iránt.

Ápril 8-án előadottak:

Előadó: MIHAJLOVITS SÁNDOR, kir. törv. bír.

1686. sz. 1876. — Bancsak Katalin és társainak, Zoldy Nandor ellen, 1466 ft. 20 kr. és jár. iránti perújítás.

1732. sz. 1876. Pankaricsan Szava és társainak, Folyan Milovan elleni 800 ft. és jár. iránt.

1733. sz. 1876. — Dr. Gyorgyevits Milos ügyvédnek, Losanits Tema és társai ellen, birtokközösség megszüntetése iránt.

H I R D E T É S E K.

15. sz. 1876.

(36—33)

Árverési hirdetmény.

A nagy-becskerei e. f. kir. törvényszék tekkönyvi osztálya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Topalov férj. Levakov Jelena mellenczei lakos végrehajtató részére 120 ft. és járuléki kielégítése végett Levakov Józsa mellenczei lakos végrehajtást szenvedettől lefoglalt és a mellenczei község 294. sz. tjkönyvben körülírt ingatlanságból az ő tulajdonánál felvett s 850 fra becsült vagyonra valamint a „mai rit“ dűlőben fekvő egy lánca „überlandia-lis“ földnek öt megillető 20 fra becsült felerészére nézve a bírói árverés elrendeltetvén, ennek ellenkezése község-házánál leendő eszközlése végett első határidőül 1876. évi **ápril 29-ik**, szükség esetében második határidőül **május 29-ik** napjának, mindenkor délelőtti 10 óraja tűzetik ki azon kijelentéssel, hogy az első árverésnél a fenneb körülírt ingatlan javak csak a becsáron, vagy azon felül, a másodiknál azonban becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezni kívánók tartoznak bánatpénz gyanánt az ingatlan becsértékének 10%-át az árverezőnél letenni, a többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban a tekkönyvi hivatalban, az árverési határnapokon azonban a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzalogos hitelezők, kik nem ezen tekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak felszólíttatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésük végett ezen hatóság székhelyén lakó megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be, mert ellenkező esetben a részükre Kokics Janos ügyvéd személyében kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Vége a prdts. 433. és 466. §§-hoz képest felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnék, hogy igénykereseteiket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tekkönyvi hatóságnál nyújtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Jelen árverés foganatosításával Marianovich János, kir. bir. végrehajtó jelentéstétel kötelessége mellett megbízatik. Kelt a n.-becskerei e. f. kir. törvényszék tekkönyvi osztályának, 1876. évi január 29-én tartott ülésében.

6516. sz. 1876. (42—31)

Árverési hirdetmény.

A nagy-becskerei e. f. kir. törvényszék tekkönyvi osztálya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Kispodilov Acza mint mellenczei községbírája és végrehajtató részére 225 ft. 50 kr. és jár. kielégítése végett Monás Péra mellenczei lakos végrehajtást szenvedettől lefoglalt és a Mellencze községi 907. sz. tjkönyvben 1097 fra felbecsült ingatlan vagyonra nézve a bírói árverés elrendeltetvén, ennek a mellenczei község-házánál leendő eszközlése végett első határidőül 1876. évi **május 15-ik**, szükség esetében második határidőül 1876. évi **június 14-ik** napjának, mindenkor délelőtti 10 óraja tűzetik ki azon kijelentéssel, hogy az első árverésnél a fenneb körülírt ingatlan javak csak a becsáron, vagy azon felül a másodiknál azonban becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezni kívánók tartoznak bánatpénz gyanánt az ingatlan becsértékének 10%-át az árverező bíróságnál letenni, a többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban a tekkönyvi hivatalban, az árverési határnapokon azonban a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzalogos hitelezők, kik nem ezen tekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak, felszólíttatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésük végett ezen hatóság székhelyén lakó megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be, mert ellenkező esetben a részükre Kokics Janos h. ügyvéd személyében kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Vége a perrendtartás 433. és 466. §§-hoz képest felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnék, hogy igénykereseteiket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tekkönyvi hatóságnál nyújtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Jelen árverés foganatosításával Marianovich János, kir. bir. végrehajtó jelentéstétel kötelessége mellett megbízatik. Kelt a n.-becskerei e. f. kir. törvényszék tekkönyvi osztályának, 1875. évi december 11-én tartott ülésében.

Felölös szerkesztő: Balás Frigyes.

396. sz. 1876.

(37—33)

Árverési hirdetmény.

A nagy-becskerei e. f. kir. törvényszék tekkönyvi osztálya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az assicuracioni generali trieszli bizt. társulat végrehajtató részére 3065 fra o. é. tőke és járuléki kielégítése végett Napholtz Mátyás végrehajtást szenvedettől lefoglalt és nagy-becskerei község 421. sz. tjkönyvben 65.000 fra becsült 453. és 454-ik számú ház és tartozéka 100 fra becsült 3407/16. r. sz. ural ház hely, továbbá a nagy-becskerei 3037. sz. tjkönyvben 400 fra becsült 449. sz. ház tartozékaival végre ugyanezen tjkönyvben 1600 fra becsült 9377. és 9378. r. sz. ház és szőlőtől álló ingatlan vagyonának végrehajtási utján elárverezése elrendeltetvén, ennek a tekkönyvi hivatalban leendő eszközlése végett első határidőül 1876. évi **május 30-ik**, szükség esetében második határidőül **június 30-ik** napjának, mindenkor délelőtti 10 óraja tűzetik ki azon kijelentéssel, hogy az első árverésnél a fenneb körülírt ingatlan javak csak a becsáron, vagy azon felül, a másodiknál azonban becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezni kívánók tartoznak bánatpénz gyanánt az ingatlan becsértékének 10%-át az árverezőnél letenni, a többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban, a tekkönyvi hivatalban, az árverési határnapokon azonban a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzalogos hitelezők, kik nem ezen tekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak, felszólíttatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésük végett ezen hatóság székhelyén lakó megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be, mert ellenkező esetben a részükre kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Vége a perrendtartás 433. és 466. §§-hoz képest felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnék, hogy igénykereseteiket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tekkönyvi hatóságnál nyújtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Jelen árverés foganatosításával Marianovich János, kir. bir. végrehajtó jelentéstétel kötelessége mellett megbízatik. Kelt a n.-becskerei e. f. kir. törvényszék tekkönyvi osztályának, 1876. évi február 5-én tartott ülésében.

300. sz. 1876.

(41—31)

Árverési hirdetmény.

A módosi kir. járásbíróság mint tekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy özv. Basch Manoné szül. Kern Emilia mint kk. Vilmos, József és Emma nevű gyermekei t. és törv. gyámjánya és Basch Manó hagyatékának képviselője nagy-becskerei lakosné kérelmére Napholtz Mátyás n.-becskerei lakos és velika gredai földbirtokos Velika Greda 116. sz. tjkönyvben körülírt 116. r. sz. a. 100 hold 1509 □-öl, 118. r. sz. a. 185 hold 787 □-öl és 137—141. r. sz. a. 713 hold 909 □-öl összesen 1000 hold szántóföld és azon találtató felülépitményből álló 175.320 fra becsült birtokára nézve bírói árverés elrendeltetvén, ennek a helyszínén vagy és a Velika Greda pusztán leendő eszközlésére az újabb első árverés határideje 1876. évi **június 8-ik**, a második pedig **július 8-ik** napjára, mindig délelőtti 10 órára tűzetik ki oly megjegyzéssel, hogy a birtok csak a második árverésnél a becsáron alól el fog adatni.

Az árverezni kívánók tartoznak a becsértéknek 10%-át bánatpénzül letenni, az ígért vételárt pedig 3 részletben és pedig az árverést intéző végzésnek kikezbesítése után legfőlebb 8 nap alatt az első részét és az egész vételár után felévre számítandó 8% kamattal együtt, az árveréstől számítandó 6 hónap alatt a második részét és a vételárnak utolsó harmadára a kifizetés napjáig járó 8% kama-

tokkal együtt, továbbá egy esztendő múlva az utolsó részét lefizetni azzal, hogy a bánatpénz az első részletben lesz beszámítandó, a többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban, a tekkönyvi hivatalban és az árverési határnapokon alatt az árverező kiküldötténel megtekinthetők.

Felhívom továbbá a többi nem a bíróság székhelyén lakó jelzalogos hitelezőket, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésük végett helyben lakó megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását a hivatalnál jelentsék be, ellenkező esetben a hivatalból kinevezett gondnok Mattanovich Károly ügyvéd úr által fognak képviseltetni, végre

Felhívom mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnék, hogy igénykereseteiket a perrend. 466. §. értelmében e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen tekkönyvi hatóságnál nyújtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Az árverés foganatosításával Wippler Sándor, kir. tekkönyvvezető úr jelentése bevárasa mellett megbízatik. Kelt a kir. járásbíróság mint tekkönyvi hatóságnál Módoson, 1876. évi március 30-án.

Figyelemre méltó!

Azon t. hölgyek és menyasszonyok, kiknek szándékuk volt Budapestre menni nagyobb vásárlások végett, **folkéretnek ezennel MÖSSMER JÓZSEF „A MENYASSZONYHOZ“**

ezimzett vászon és fehérmű kereskedésében magukat előjegyezteni és pedig a következő czéltól: Miatan az utazás Budapestre szakra menő költséggel van összekötve, az ott létező igen ismert „A menyasszonyhoz“ ezimzett vászon és fehérmű czég azon tisztelt hölgyek és menyasszonyoknak, kik teljes bizalommal vannak az említett czég iránt, oly ajánlatot tesz: legyenek szivesek megírni, hogy mely időtájban és hova küldjük megbízott utazónkat, hogy a legelőkeltebb vászon- és asztalnemű mintagyűjteménnyel és a legrendesebb dolgozott kész fehérműekkel ellátva becses megrendeléseiket árvegye; s részünkről a legpontosabb s legmesebb vizsgálatot ígérhetünk a t. vevőknek, a legjobb minőségű árukat jutányos árak mellett.

Szíves tudósításukat leginkább azon okból van szerzesénk kikérni: mivel ez által lehetséges lesz az utazó segéd úti költségeit lehető legkezelebbre szabni és ugyanazon utirányban levő több állomást rendes sorban meglátogatni.

E czéltől elegendő egy levelező lapon megírni

a lakhelyet, kívánt időt és a nevet,

melyre bővebb értesülés végett rögtön írunk a t. megkeresőnek. Előjegyzések ápril 15-ig vétetnek fel. Árjegyzékek, minták, méterázművelési táblák bérmentve és ingyen küldetnek. (40—32)

A Torontálmezei takaré- és hitelbank

t. cz. részvényesei ezennel értesítetnek, hogy a **f. hó 9-ére összehívott és megtartott VIII-ik rendes közgyűlés**, a napirendre kitűzött tárgyakat az nap el nem végezhethetvén, az alapszabályok módosítása tervezetnek tárgyalása és a szükséges és előirt választások megejtése végett közgyűlési határozat folytán **f. ápril 23-án d. e. fél 10 óra- kor az intézet gyűléstermében folytattni fog.**

Kelt N.-Becskereken, 1876. évi ápril 10-én.

Vécsey István s. k.,
társ. elnök.

(43—21)

ÁTS és TARSAL, női divat és kész ruhák raktára, Budapest, szervita-lér 6. szám.

Bátorkodunk a nagyérd. közönségnek tudomásul hozni, miszerint a tavaszi idényre való divat kelmék párisi Modell-Costume, dohmány, paletot, gallérok sat. sat. megérkeztek és raktárunkban, nagy választékban a legjobb minőségben legolcsóbb árok mellett kaphatók.

Egyszersmind megemlítjük, hogy a ruhák készítése a saját vezetőségünk alatt a legújabb párisi divat szerint történik, nemkülönben **kibazásitáshoz szükséges egész készletek** szállítását átveszük s kívánatra kelme minta-sz-leleteket készségesen küldünk.

(39—42)

Főmunkatárs: Dr. Szentkláray Jenő.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.